Asia nro: 1/061/2016
25.10.2016 DM nro: 1720437

Eduskunta
Sivistys- ja tiedejaosto

Viitteenne: HE 134/2016 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2017
Teema: Audiovisuaalisen kannustinjärjestelmän käyttöönotto

Hallituksen esitys Eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2017 sisältää esityksen Suomessa käyttöön otettavasta audiovisuaalialan tuotantokannusteesta. Esityksen mukaan kannustinjärjestelmän hallinnointi olisi Innovaatiorahoituskeskus Tekesin tehtävänä. Tekes kannattaa kannustinjärjestelmän käyttöönottoa ja on valmis hallinnoimaan järjestelmää, mikäli Eduskunta päättää asiasta hallituksen esityksen mukaisesti.

Nykytila

Monissa Euroopan maissa on käytössä erilaisia elokuvien ja muiden audiovisuaalisten tuotantojen kannustinjärjestelmiä, joilla pyritään edistämään ulkomaisten ja kotimaisten audiovisuaalisten tuotantojen sijoittumista kyseiseen maahan. Suomessa kannustinjärjestelmää ei ole käytössä, mistä johtuen kansainväliset tuotannot ja enenevässä määrin myös kotimainen tuotanto hakeutuvat sellaisiin maihin, joissa kannustimet ovat käytössä.

Kannustimen puuttuessa Suomi menettää vuosittain parikymmentä kansainvälisen tuotannon kuvausta. Myös isot kotimaiset tuotannot kuvataan maissa, joissa on kannustinjärjestelmä, esim. Kätilö (2015) Liettuassa. Suomen julkinen tukijärjestelmä ei ole kilpailukykyinen. Euroopan maiden kannustimet heikentävät Suomen houkuttelevuutta tuotantomaana ja suomalaisen tuotantoyhtiöiden kasvumahdollisuuksia sekä tuotantojen vientipyrkimyksiä. Kannustin estää isojen kotimaisten tuotantojen vuodon ulkomaille. Tämä lujittaa alan ammattilaisten osaamisen ja av-kulttuurin jatkuvuutta sekä alan palveluyritysten kehittymistä. Kansainvälisten tuotantojen saaminen Suomeen lisää suomalaisten mahdollisuuksia kansainväliseen verkottumiseen. Nämä helpottavat suomalaisen audiovisuaalisen alan vientipyrkimyksiä.

Kannustinjärjestelmän tavoitteet

Kannustinjärjestelmän tarkoituksena on toimia sekä audiovisuaalisen kulttuurin kehittymisen välineenä että yritystoiminnan kasvun ja kansainvälistymisen välineenä. Sen avulla pyritään lisäämään alueellista taloudellista toimeliaisuutta ja kansainvälistä kiinnostusta alueeseen vahvistamaan erilaisten verkostojen toimintaa. Kannustinjärjestelmän avulla voidaan kasvattaa palvelujen kysyntää Suomessa, mikä luo paremmat edellytykset kehittää palvelutarjontaa sekä parantaa myös osaamisintensiivisten palveluratkaisujen pääsyä markkinoille.

Audiovisuaaliset tuotannot ovat työvoimaintensiivisiä. Suomessa noin 70 % tuotantojen kustannuksista on työvoimakustannuksia. Isot tuotannot työllistävät suoraan n. 350 eri luovien alojen työntekijää sekä välillisesti kymmeniä muiden alojen työntekijöitä. Esim. Turussa vuonna 2014 kuvattu Tyttökuningas-elokuvan suora kulutus oli 1,1 milj. euroa ja välilliset vaikutukset mukaan lukien n. 2,6 milj. euroa. Kuvauspäiviä oli 187 (n. ½ vuotta), se

Tekes
Osoite/Address/Adress
Porkkalankatu 1
Porkalagatan 1
Porkkalankatu 1
Posti/Post/Mail
PL 69, 00101 Helsinki
PB 69, 00101 Helsingfors
P.O. Box 69, FI-00101 Helsinki
Puh./Tel.
029 50 55000
029 50 55000
+358 29 50 55000
kirjaamo@tekes.fi
www.tekes.fi

työllisti 220 ammattilaista ja 80 harjoittelijaa. Majoitusöitä oli yht. 8 000, joista 4 000 hotelleissa ja 4 000 asunnoissa. Luvut eivät sisällä tuotantoyhtiön kotipaikkakunnan (Helsinki) tuotantoaikaista kulutusta eivätkä työntekijöitä.

Kannustimella kasvua tuotantojen määrään, uusia yrityksiä, investointeja ja työpaikkoja avalalle ja muille toimialoille. Tuotantomäärien kasvu lisää työtilaisuuksia eri puolilla Suomea. Kansainvälisten tuotantojen kuvauspaikat valitaan taloudellisin, alueellisin (esim. maisema), toimivien tuotantopalveluiden ja muun infrastruktuurin perusteella. Nämä tarjoavat työtilaisuuksia sellaisille toimialoille ja alueille, joilla työt ovat sesonkiluonteisia tai työtä on niukasti tarjolla. Kannustin lisää työtilaisuuksia myös korkean osaamisen tehtävistä matalan kynnyksen avustaviin tehtäviin. Audiovisuaalisten tuotantojen digitalisoitumisen myötä tuotannot käyttävät yhä enenevässä määrin digitaalisia kuvan ja äänen tuotantopalveluita. Nämä palvelut ovat Suomessa kehittyneitä, sillä niiden koulutukseen on panostettu, ja viime vuosina kasvanut peliala on ottanut palvelut käyttöön. Palveluihin liittyvä osaaminen on hyödynnettävissä myös erilaisiin verkkopalveluihin tai digitaalisiin ratkaisuihin muilla toimialoilla. Tämä palveluiden ulottuminen laajasti muille toimialoille synnyttää uusia kasvun ja kansainvälistymisen mahdollisuuksia.

Taloudelliset vaikutukset ja noudatettavat valtiontukisäännöt

Vuoden 2017 talousarviossa hallitus esittää audiovisuaalialan tuotantokannusteen toimeenpanoon 10 miljoonaa euroa (32.20.40 Tki-toiminnan tukeminen 9,5 milj. €, 32.20.06 Tekesin toimintamenot 0,5 milj. €). Avustuksen hallinnoinnista sekä audiovisuaalisen tuotannon edistämis- ja aktivointitoiminnasta arvioidaan aiheutuvan noin 500 000 euron kustannukset. Audiovisuaalialan tuotannon edistämis- ja aktivointitoiminnassa Tekes hyödyntää ulkopuolisia palveluita.

Valtion rahoitus maksaisi itsensä takaisin erityisesti tuotantomäärien kasvun ja taloudellisten kerrannaisvaikutusten myötä. Kannustinjärjestelmässä tuotannoille palautetaan etukäteen määrätty osuus Suomessa tapahtuvasta tuotantoaikaisesta kulutuksesta. Kannustinjärjestelmä olisi ns. maksuhyvitysmalli. Hyvitys maksettaisiin Suomessa tapahtuneen tuotannon tuottajalle toteutuneen kulutuksen perusteella. Maksuhyvitys olisi enintään 25 % hyvityskelpoisesta kulutuksesta. Hyvitystä voisi hakea tuotantoon tai sen osaan, joka täyttää kulttuurituotteen peruskriteerit. Eri genreille (pitkä näytelmäelokuva, dokumenttielokuva, animaatiot ja sarjamuotoinen fiktio) asetettaisiin kullekin omat vaadittavat minimikulutusehdot sekä kullekin genrelle tuotannon kokonaisbudjetin minimimääräehto. Maksuhyvitys on EU:n valtiontukisäännöksissä tarkoitettua valtiontukea ja siihen sovellettaisiin ns. yleistä ryhmäpoikkeusasetusta, valtionavustuslakia sekä elokuvataiteen edistämisestä annettua lakia. Rahoituksen perusteista säädettäisiin tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Yhteenveto

Yhteenvetona Innovaatiorahoituskeskus Tekes toteaa, että audiovisuaalialan kannustinjärjestelmän voidaan katsoa olevan myös vahva elinkeinopoliittinen väline tavoitteena yritysten kasvu ja kansainvälistyminen sekä ekosysteemikehitys, jossa tavoitellaan osaamisalan kasvua ja jatkossa laajempaa asiakaskuntaa myös osaamisintensiivisiä palveluja tarjoaville yrityksille, kuten esim. digitehosteita tekeville palveluyrityksille. Kannustinjärjestelmällä edistetään välillisesti myös matkailua, Suomi-kuva ja luodaan aluetaloudellisia vaikutuksia.

Innovaatiorahoituskeskus Tekesillä on hyvät valmiudet audiovisuaalialan kannustinjärjestelmän hallinnointiin. Innovaatiorahoitukseen liittyen Tekesillä on valmiina lähes kokonaan sähköinen asiointijärjestelmä sekä toimintaprosessit rahoituksen

hakemista, myöntämistä, raportointia sekä maksamista varten. Kannustinjärjestelmä perustuu Euroopan Komission yleiseen ryhmäpoikkeusasetukseen kuten Tekesin hallinnoimat nykyiset tukiohjelmat. Myönnetyn valtiontuen seuranta ja raportointi Euroopan Komissiolle on siten helposti toteutettavissa samoilla toiminnoilla kuin Tekesin hallinnoiman muun rahoituksen.

Pelkällä hinnalla kilpailu ei tee Suomesta vetovoimaista toimintaympäristöä audiovisuaalialalle. Tarvitaan lisäksi vahvaa palveluntarjontaa, jota voidaan kehittää luomalla ekosysteemejä, joissa syntyy audiovisuaalialan tuotantoyhtiöiden tarvitsemia kokonaispalveluja kilpailukykyiseen hintaan. Ekosysteemiajattelu on arkipäivää Tekesille sen nykyisen ohjelmatoiminnan kautta. Osana Team Finland –toimintaa syntyvien ekosysteemien käytössä on myös Finnveran ja Finpron kansainvälistymis- ja invest in –palvelut sekä Visit Finland –verkostot.

Helsinki 25.10.2016

Ari Grönroos
johtaja, Asiakastyön tuki ja rahoitus
(asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu)